

บทที่ 2

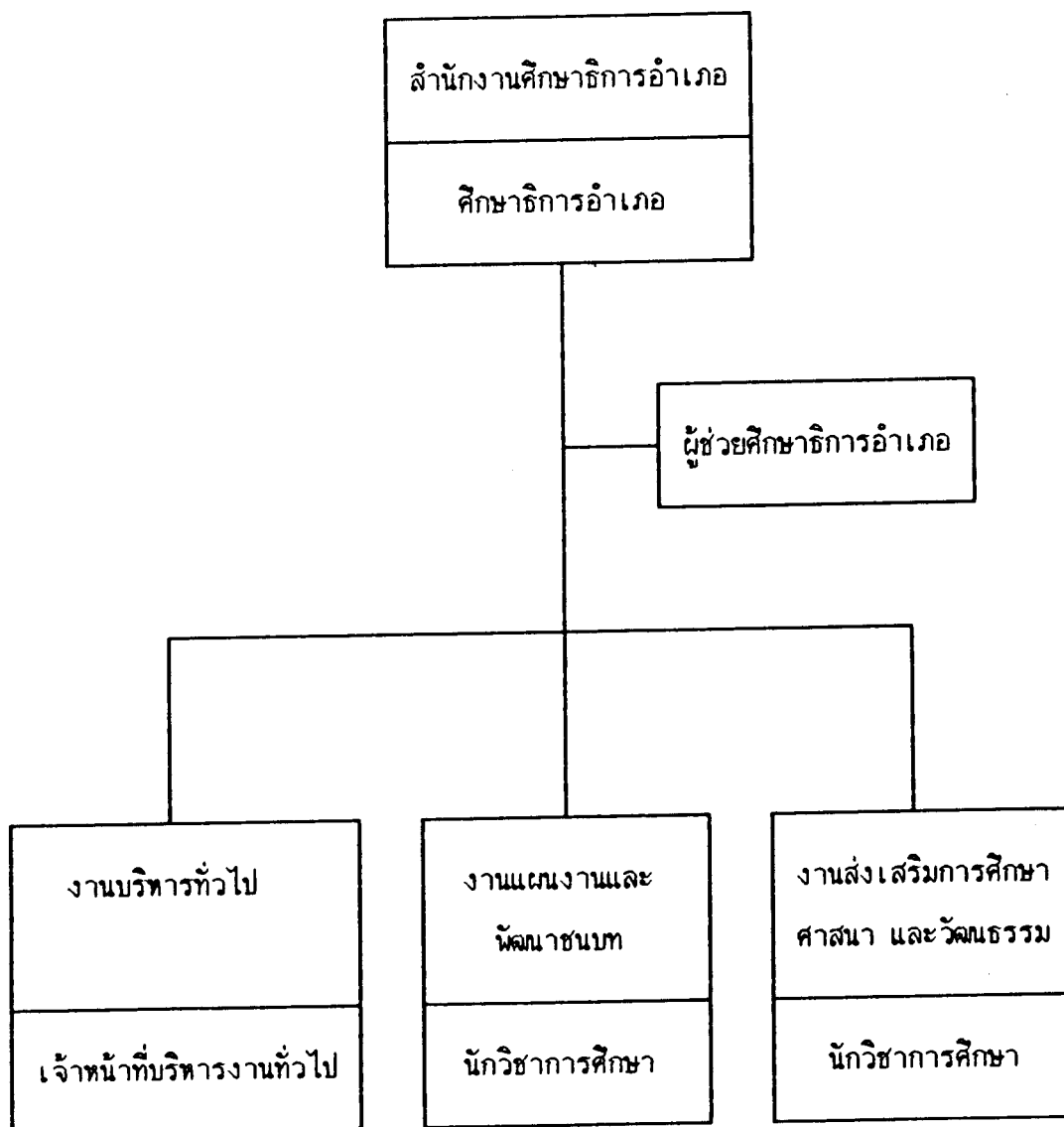
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 9 เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่ศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

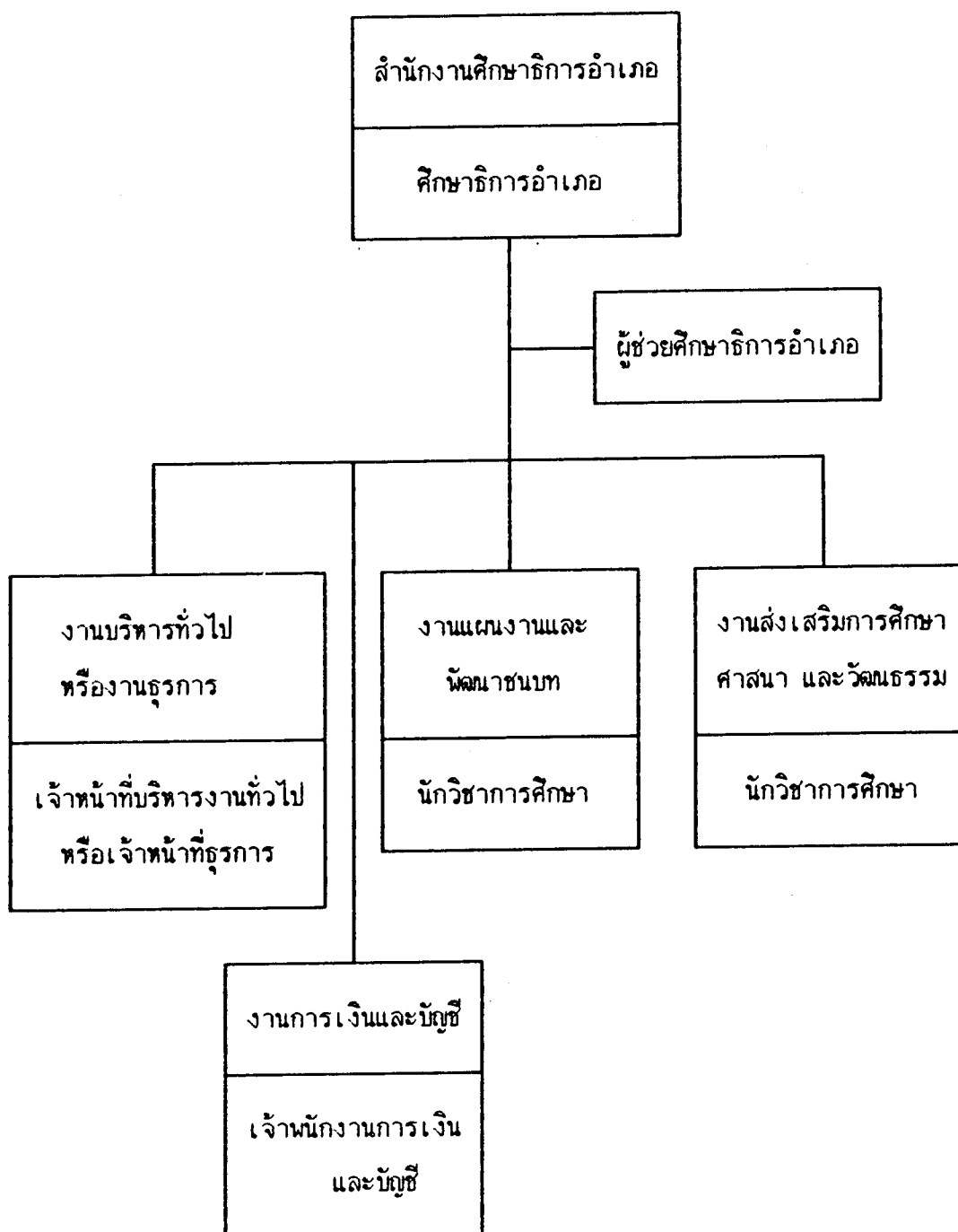
1. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ
2. ความเป็นมาของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด/อำเภอ
3. หน้าที่รับผิดชอบของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ
4. บรรยายงานของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

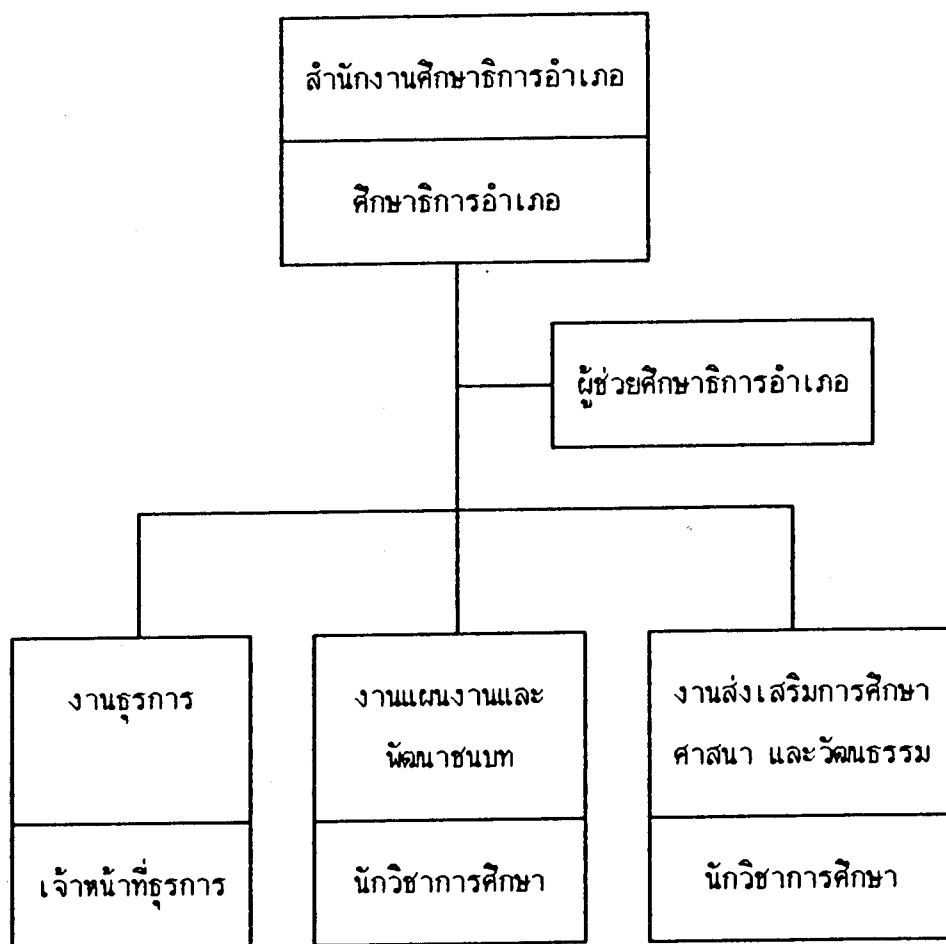
การบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอในระยะเริ่มแรกที่ปรับปรุงบทบาทหน้าที่และโครงสร้างใหม่ ได้จัดรูปแบบและโครงสร้างของหน่วยงาน เป็น 3 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานแผนงานวิชาการและติดตามประเมินผล และงานกิจกรรมการศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ได้ปรับปรุงใหม่โดยจัดโครงสร้างของหน่วยงาน เป็น 2 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ และกิจกรรมการศึกษา จนถึงปี 2533 ได้ปรับปรุงอีกครั้ง ตามแผนการจัดอัตรากำลัง 3 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2533-2535) กำหนดงานขึ้นตามปริมาณงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็น 3 แบบ ตามแผนภูมิที่ 1 - 3

แบบภูมิที่ 1 การแบ่งงานรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ อำเภอขนาดทั่วไป
(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

แบบภูมิที่ 2 การแบ่งงานรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ อำเภอที่มีคลังอำเภอ
(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

แบบภูมิที่ 3 การแบ่งงานรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ อำเภอขนาดเล็กมาก
(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

จากโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามแบบภูมิที่ 1 - 3 กำหนดขึ้นเพื่อปรับปรุงหน้าที่ และความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ให้สามารถปฏิบัติงานใน 3 ฐานะ ได้แก่

1. ฐานะกระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
2. ฐานะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. ฐานะผู้ปฏิบัติงานให้กรมต่างๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และครูสภา

การจัดโครงสร้างของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในแต่ละอำเภอ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ใช้เกณฑ์กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพ และปริมาณของงานในหน้าที่ ดังนี้ คือ จำนวนประชากร จำนวนสถานศึกษา จำนวนครู จำนวนวัด จำนวนมัธยมและโบล จำนวนตำบล จำนวนหมู่บ้านพิเศษ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณหาค่าทางสถิติเพื่อจัดลำดับ โดยกำหนดเป้าหมาย อัตรากำลังในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอขนาดต่างๆ ตั้งแต่ 6 - 20 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

2. ความเป็นมาของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ

ก่อนปี พ.ศ. 2523 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นสำนักงานการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งยังมีหน้าที่รับผิดชอบงานการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม งานพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี และงานกิจกรรมพิเศษที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย โดยมีหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดเป็นหน่วยปฏิบัติงาน รวมทั้งการปฏิบัติงานวิชาการของจังหวัด ต่อมาได้มีการโอนงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 พร้อมทั้งโอนหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จึงเป็นเหตุให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขาดผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขอกำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษา จาก ก.พ. จังหวัดละ 1 ตำแหน่ง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2524 โดยปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดไว้เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2518 แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2523 คือ ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานทางวิชาการศึกษาซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตรแบบเรียนทุกระดับที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ ปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา และอาชีพ การจัดและควบคุมนิพนธ์ทางการศึกษา การบริการและส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับอนุมัติให้มีตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ในปี พ.ศ. 2525 ในจังหวัดขนาดใหญ่ จำนวน 22 จังหวัดๆ ละ 1 ตำแหน่ง คือ นครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี พัทลุง นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง อุตรดิตถ์

ขอนแก่น หนองคาย สกลนคร อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ชัยภูมิ นครราชสีมา ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 กระทรวงศึกษาธิการได้รับอนุมัติอัตรานักวิชาการศึกษาจังหวัดเพิ่มใหม่ในจังหวัดที่เหลืออีก 50 จังหวัดๆ ละ 1 คน จนครบ 72 จังหวัด และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของนักวิชาการศึกษาจังหวัด เพราะต้องการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้เป็น ศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์บริการ และประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผล กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษาเพิ่มอีกจังหวัดละ 2 ตำแหน่ง ในจังหวัดที่ประกาศตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นจังหวัดผู้นำ พร้อมกับขยายอัตราเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปี พ.ศ. 2531 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้บรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษาเพื่อปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอต่างๆ จำนวน 400 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

3. หน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบที่ 2 (พ.ศ. 2533 - 2535) เอาไว้ เป็น 2 งาน ดังนี้

3.1 งานแผนงาน และพัฒนาชนบท มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และจัดทำแผนทุกประเภท การรวบรวม การวิเคราะห์ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ การตรวจติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การจัดทำแผนพัฒนาชนบท การจัดทำกิจกรรม และประสานงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงาน ดังนี้

1) นักวิชาการศึกษา 6 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานแผนงานและพัฒนาชนบทมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมดูแล และกำกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนของกระทรวงศึกษาธิการทุกประเภท การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ การตรวจติดตามและประเมินผล การจัดทำกิจกรรม และประสานการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบทหมวดกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

2) นักวิชาการศึกษา 3 - 5 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผน การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ การตรวจติดตามและประเมินผลงานเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมและประสานการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบทหมวดกระทรวงศึกษาธิการ และ การสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาชนบทในตำบล หมู่บ้าน และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยสรุปแล้ว นักวิชาการศึกษานักปฏิบัติงานด้านแผนงานและพัฒนาชนบทจะต้องรับผิดชอบ 4 งาน คือ งานข้อมูลและสารสนเทศ งานวางแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม งานพัฒนา ชนบท และงานติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

3.2 งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริม การศึกษาของรัฐในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน การส่งเสริมการศึกษาเอกชน การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม การส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำหมู่ประโยชน์ และงานกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงาน ดังนี้

1) นักวิชาการศึกษา 6 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแล กำกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาเอกชน การจัดกิจกรรมส่งเสริม ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี การจัดกิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำหมู่ ประโยชน์ และกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2) นักวิชาการศึกษา 3 - 5 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดตั้งกองลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำหมู่ประโยชน์ การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและ ผู้นำหมู่ประโยชน์ การจัดกิจกรรมของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำหมู่ประโยชน์และ ลูกเสือชาวบ้าน การประชุมคณะกรรมการลูกเสือ การจัดทำรายงานกิจการลูกเสือและปฏิบัติ งานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยสรุปแล้ว นักวิชาการศึกษานักปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องรับผิดชอบ 6 งาน คือ งานส่งเสริมการศึกษา งานส่งเสริมศาสนา งานส่งเสริมวัฒนธรรม งานส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการ งานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำหมู่ ประโยชน์ และงานกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ

4. บรรยายงานของนักวิชาการศึกษาลำางานศึกษาริการอำเภอ

ลำางานปลัดกระทรวงศึกษาริการ (2533) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการสังกัดลำางานศึกษาริการอำเภอ ซึ่งปฏิบัติใน 2 งาน ดังกล่าวอย่างชัดเจน ดังนี้ คือ

4.1 งานแผนงาน และพัฒนาชนบท มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานข้อมูล และสารสนเทศงานแผนงาน/โครงการ งานติดตามประเมินผล งานพัฒนาชนบท และงานกิจการพิเศษ โดยรับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

- 1) งานสำรวจ รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลสถิติทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
- 2) งานจัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่
- 3) งานประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำดัชนีทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม
- 4) การนำเสนอข้อมูล
- 5) งานศึกษา วิเคราะห์สภาพการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ
- 6) การวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน/โครงการ
- 7) งานแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมประจำปีของอำเภอ
- 8) งานแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของอำเภอ/ตำบล
- 9) แผนบริหารงบประมาณประจำปีของอำเภอ
- 10) งานแผนพัฒนากีฬำอำเภอประจำปี
- 11) งานประสานการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ
- 12) งานเสนอของบประมาณประจำปี
- 13) งานวิเคราะห์การใช้จ่ายงบประมาณประจำปี
- 14) งานตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานตามกฎหมาย
- 15) งานปฏิบัติตามแผนงานโครงการประจำปี
- 16) งานติดตามการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติงานของสถานศึกษา
- 17) การติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาริการ

- 18) งานติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ
- 19) งานวิเคราะห์ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามนโยบาย
แผนงาน งานและโครงการ
- 20) งานรายงานความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
- 21) การประเมินผลและการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ
- 22) งานประเมินและรายงานผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ
- 23) งานสำรวจ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบปัญหาและความต้องการ
ในการพัฒนาชนบทของประชาชน
- 24) งานการให้บริการข้อมูล และข่าวสารแก่ประชาชนในชนบท
- 25) งานประสานการปฏิบัติตามแผนพัฒนาชนบทในระดับตำบล และหมู่บ้าน
- 26) งานสนับสนุนการตรวจสอบความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาชนบทแก่สภาตำบล
- 27) งานประสานและสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทแก่สภาตำบล
- 28) งานสนับสนุนงานวิชาการ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานพัฒนาชนบทแก่
สภาตำบล
- 29) งานติดตามประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาชนบทในระดับตำบลและหมู่บ้าน
- 30) งานจัดกิจกรรมให้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์พื้นฐานทางอาชีพแก่ประชาชน
ในชนบท
- 31) งานจัดกิจกรรมการกีฬาและนันทนาการแก่ประชาชนในชนบท
- 32) งานจัดกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมทางศาสนาในชนบท
- 33) งานจัดกิจกรรมส่งเสริม เผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมในอำเภอ
- 34) งานจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้พื้นฐานแก่ประชาชนในชนบท
- 35) งานจัดกิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายสังคม การศึกษา การศาสนาและ
การวัฒนธรรมในคณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน
- 36) งานจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนการพัฒนางานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
ในชนบท
- 37) งานการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ (สคม. ศธ.)
- 38) งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา (ปปส.ศธ)
- 39) งานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในสถานศึกษา (นปค.ศธ.)

- 40) การป้องกันชายแดน (ปชต.)
- 41) งานศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
- 42) งานอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.ศธ.)
- 43) งานโครงการพระราชดำริ
- 44) งานขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับทั่วประเทศ
- 45) งานเตรียมพื้นฐานอาชีพแก่นักเรียน นักศึกษาทุกระดับ
- 46) งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และวินัยของเยาวชน ประชาชนและข้าราชการ
- 47) งานยกย่องเชิดชูเกียรติหน่วยงาน สถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่น
- 48) งานส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
- 49) งานประสานการรับนักเรียน นักศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท
- 50) งานป้องกันอุบัติเหตุ
- 51) งานคุ้มครองผู้บริโภค
- 52) งานส่งเสริมการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมแก่ชาวเขา และชนกลุ่มน้อย
- 53) งานพัฒนาพื้นที่เฉพาะ เช่น การพัฒนาชายฝั่งด้านตะวันออก
- 54) งานคัดเลือกโรงเรียน และนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน
- 55) งานกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ที่จังหวัดมอบหมาย

4.2 งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม โดยรับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

- 1) งานส่งเสริมการศึกษาผู้ยากไร้ก่อนวัยเรียน
- 2) งานส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษ
- 3) งานส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์
- 4) งานประสานการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 5) งานประสานการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน
- 6) งานส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา
- 7) งานประสานการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่ (รัฐบาล)

- 8) งานประสานการจัดที่พักและหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
- 9) งานประสานการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน และจำเป็นต่อการพัฒนา
- 10) งานประสานการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นและหลักสูตรเคลื่อนที่
- 11) งานส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 12) งานส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และข่าวสารข้อมูล
- 13) งานขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชน
- 14) งานโอนกิจการโรงเรียนเอกชน
- 15) งานขอล้มเลิกกิจการโรงเรียนเอกชน
- 16) งานขออนุญาตเปลี่ยนแปลงกิจการโรงเรียนที่ต่างไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้เดิม
- 17) งานขออนุญาตถอนการเป็นผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน
- 18) งานขออนุญาตเป็นผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน
- 19) งานขออนุญาตเปลี่ยนแปลงกรณีต่างๆ เกี่ยวกับครูโรงเรียนเอกชน
- 20) งานจัดทำรายงานโรงเรียนเอกชนประจำปี
- 21) งานเกี่ยวกับกรณีพิพาทต่างๆ ของโรงเรียนเอกชน
- 22) งานควบคุมและการลงโทษกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ
- 23) งานคุ้มครองการทำงานของครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน
- 24) งานส่งเสริมการขยายอนุบาลศึกษามาก่อน
- 25) งานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานในสถานศึกษาเอกชน
- 26) งานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเอกชน
- 27) งานวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการศึกษากับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
- 28) งานส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน
- 29) งานแจ้งเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของจังหวัด
- 30) งานประเมินคุณภาพการศึกษา
- 31) งานนิเทศการบริหารการศึกษา
- 32) งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
- 33) งานประเมินมาตรฐานการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
- 34) งานออกประกาศนียบัตร

- 35) งานตรวจสอบคุณภาพและออกไปรับรองคุณภาพ
- 36) งานส่งเสริมการใช้หลักสูตรและแบบเรียน
- 37) งานสนับสนุนการจัดหาสถานประกอบการสำหรับนักเรียน นักศึกษาฝึกงาน
- 38) งานจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา ประจำปี
- 39) การแข่งขันกีฬานักเรียนอายุไม่เกิน 18 ปี
- 40) การร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติ
- 41) การร่วมแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ
- 42) การส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป
- 43) การฝึกอบรมเยาวชนผู้นำทางกีฬาสู่หมู่บ้านเป้าหมาย
- 44) งานส่งเสริมการฝึกอบรมกรรมการผู้ตัดสินและผู้ฝึกสอนกีฬา
- 45) การจัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาอำเภอ
- 46) งานจัดตั้งสนามกีฬาอำเภอ
- 47) การส่งเสริมการบริหารร่างกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ
- 48) งานส่งเสริมการจัดงานวันกีฬาแห่งชาติของจังหวัด
- 49) การประชุมคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ
- 50) งานปรับปรุงดูแลค่ายลูกเสืออำเภอ
- 51) งานจัดอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ เนตรนารี
- 52) งานเข้าร่วมอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ เนตรนารี
- 53) งานฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน
- 54) งานอบรมนายหมู่ลูกเสือ เนตรนารี
- 55) การเข้าร่วมงานชุมนุมและสัมมนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับจังหวัดและ เขตการศึกษา
- 56) การจัดงานวันสำคัญทางลูกเสือ
- 57) งานส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม กองลูกเสือ และ เนตรนารี
- 58) งานขอพระราชทานเหรียญลูกเสือและเครื่องหมายตอบแทน
- 59) งานอนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษ และการสอบวิชาลูกเสือ
- 60) งานรายงานกิจการลูกเสือ เนตรนารีประจำปี
- 61) งานเข้าร่วมการฝึกอบรมยุวกาชาดนอกโรงเรียน

- 62) งานรายงานยุวกาชาดประจำปี
- 63) งานส่งเสริมการฝึกอบรมสมาชิกผู้นำเพื่อประโยชน์ และจัดกิจกรรมของชุมนุม
ผู้นำเพื่อประโยชน์ในสถานศึกษา
- 64) งานเข้าร่วมการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และผู้นำบังคับบัญชายุวกาชาด
- 65) งานส่งเสริมการตั้งหมู่ และแต่งตั้งผู้นำบังคับบัญชายุวกาชาด
- 66) การคัดเลือกกิจกรรมยุวกาชาดดีเด่น
- 67) งานส่งเสริมชมรมยุวกาชาดประจำปี (จังหวัด/เขต)
- 68) งานจัดตั้งและดำเนินงานสารวัตรนักเรียนและนักศึกษา
- 69) การจัดงานวันเด็กแห่งชาติ
- 70) งานขออนุญาตสร้างวัด ตั้งวัด ย้ายวัด รวมวัด ยุบเลิกวัด และยกวัดร้างเป็นวัดที่มีพระสงฆ์
- 71) งานการขอตั้งวัด
- 72) งานขอรวมวัด ย้ายวัด ยุบเลิกวัดและยกวัดร้างเป็นวัดมีพระสงฆ์
- 73) งานขอพระราชทานวิสุงคามสีมา
- 74) งานออกหลักฐานหนังสือสำคัญเกี่ยวกับที่ดินของวัดและวัดร้าง
- 75) งานการดูแลและจัดประโยชน์แทนวัด
- 76) งานการขอรับเงินอุดหนุนบูรณะวัดพุทธศาสนาและศาสนาอื่น
- 77) งานจัดทำทะเบียนและการแต่งตั้ง ไวยาวัจกร
- 78) งานนิเทศวัด
- 79) งานจัดทำนิติกรรมสัญญาเกี่ยวกับที่ดินของวัดและวัดร้าง
- 80) งานจัดทำทะเบียนวัด วัดร้าง และศาสนสถานอื่นๆ
- 81) งานจัดทำแผนที่ตั้งวัด
- 82) งานการจัดประโยชน์ที่ดินวัดร้าง
- 83) งานจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่หลักธรรมและศีลธรรม
- 84) งานจัดตั้งและส่งเสริมโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
- 85) งานพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน
- 86) งานจัดตั้งและส่งเสริมหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.)
- 87) งานสนับสนุนการดำเนินงานของศาสนาอื่น

- 88) งานสนับสนุนหน่วยพุทธมามกะผู้เยาว์
- 89) งานส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ธรรมและบาลี
- 90) งานส่งเสริมสนับสนุนงานพระธรรมทูต
- 91) งานสนับสนุนกิจกรรมของพุทธสมาคมและยุวพุทธิกสมาคม
- 92) งานส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและการอุปสมบทหมู่
- 93) งานสนับสนุนวัดพัฒนาตัวอย่าง
- 94) งานประสานการจัดทำแผนพัฒนาวัด
- 95) งานสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเจ้าคณะอำเภอ
- 96) งานสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ
- 97) งานส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
- 98) งานส่งเสริมวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ
- 99) งานอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ
- 100) งานจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)
- 101) งานปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ
- 102) งานฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์วัฒนธรรมไทย
- 103) งานวิเคราะห์สภาพทางการศาสนาและการวัฒนธรรม
- 104) งานกำหนดแนวทางพัฒนาการศาสนาและการวัฒนธรรมให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
- 105) งานประเมินมาตรฐานทางการศาสนา และการวัฒนธรรมอำเภอ
- 106) งานประเมินคุณภาพทางการศาสนาและการวัฒนธรรม
- 107) งานนิเทศแนะนำการบริหารการศาสนาและการวัฒนธรรม
- 108) งานพัฒนาหลักสูตรการอบรมเผยแพร่หลักธรรม คุณธรรมและจริยธรรม
- 109) งานสัมมนาผู้บริหารการเผยแพร่อบรมทางการศาสนาและการวัฒนธรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดตำแหน่งทางวิชาการศึกษาจาก ก.พ. ในปีงบประมาณ 2524 โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มาจนถึง พ.ศ. 2531

จึงเริ่มมีนักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอบางอำเภอ เมื่อมีกรอบอัตรา กำลัง 3 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ.2533-2535) ได้มีการกำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สังกัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอครบทุกอำเภอ ฉะนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการศึกษาลังกัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอจึงยังมีผู้จัดทำน้อย ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการศึกษาจังหวัด/อำเภอ

อรรถ ปานะเจริญ (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด" พบว่า งานด้านข้อมูล แผนงานและโครงการ นักวิชาการศึกษามีบทบาทในระดับมาก ยกเว้น เรื่องการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณและค่าใช้จ่าย ซึ่งมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง งานด้านการตรวจนิเทศและติดตามผล นักวิชาการศึกษามีบทบาทในระดับมาก ยกเว้นเรื่อง การนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง งานด้านการประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน นักวิชาการศึกษามีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ส่วนงานด้านกิจกรรมพิเศษจะมีบทบาทในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่อง การจัดแข่งขันกีฬาและกรีฑานักเรียนประจำปี และเรื่องการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติมีบทบาทในระดับมาก นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า นักวิชาการศึกษามีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานแต่ละด้าน ดังนี้

1. งานด้านข้อมูล แผนงาน และโครงการ มีปัญหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัด การประชุมชี้แจงโครงการแก่ผู้เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย การคาดคะเนจำนวนนักเรียน และทรัพยากร และการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นต้น

2. งานด้านการตรวจนิเทศ และติดตามผล มีปัญหาเกี่ยวกับรายงานผลการตรวจนิเทศ และติดตาม การตรวจเยี่ยมนิเทศระหว่างดำเนินโครงการ การวางแผนการตรวจนิเทศติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานติดตามประเมินผล การปรับแผนปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหา และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

3. งานด้านประสานงาน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีปัญหาการมอบหมายหน้าที่ของสำนักงาน ความร่วมมือในการประสานแผน การประชาสัมพันธ์ และระบบการประสานงาน และการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการพัฒนาาร่วมกัน เป็นต้น

4. งานด้านกิจการพิเศษ มีปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ตามนโยบาย

5. ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ซึ่งมีข้อจำกัดด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของนักวิชาการศึกษา ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ที่กำหนดให้นักวิชาการศึกษาดำเนินปฏิบัติ

จริยะ วิโรจน์ (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษากิจการปฏิบัติของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด" พบว่า การปฏิบัติของนักวิชาการศึกษาด้านต่างๆ คือ งานข้อมูล แผนงานและโครงการ งานตรวจนิเทศและติดตามผล งานกิจกรรมการศึกษาและงานกิจการพิเศษ กลุ่มนักวิชาการศึกษา กลุ่มหัวหน้าฝ่าย และกลุ่มผู้บริหารการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมของงานต่างๆ เหล่านั้นทุกงาน และยังพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ อัตรากำลังของนักวิชาการศึกษาไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนหน่วยงานและสถานศึกษา คณะทำงานวางแผนการศึกษาจังหวัดต่างมีภาระหน้าที่งานประจํามาก ทำให้งานวางแผนต่างๆ ล่าช้า งบประมาณที่ได้รับน้อยเกินไป การจัดทำแผนงาน/โครงการต่างๆ จัดทำได้ภายใต้ข้อจำกัดในด้านบุคลากร เวลาและงบประมาณ สถานที่ปฏิบัติงานคับแคบและจำกัด งานตรวจนิเทศและติดตามผลยังไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง การประสานงานที่ไม่คล่องตัวในระดับกระทรวง และกรม ส่งผลกระทบต่อการประสานงานของนักวิชาการศึกษา ขอบข่ายของงานบางด้านยังกว้างและไม่ชัดเจน ทำให้ยากแก่การปฏิบัติ และนักวิชาการศึกษามักได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนอกเหนือจากงานในหน้าที่อยู่เนืองๆ ทำให้กระทบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่

ส่วนปัญหาที่พบในระดับรองลงมา ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับยานพาหนะ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับงานแผนพัฒนาการศึกษาให้ความสำคัญต่อดังกล่าว่น้อย สถานศึกษาบางระดับ หรือสังกัดให้ความร่วมมือต่องานวิชาการของจังหวัดน้อย การประสานงานของนักวิชาการศึกษาขาดความคล่องตัว หัวหน้าฝ่าย ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขาดความเข้าใจเกี่ยวกับงานของนักวิชาการศึกษา ขาดความสนใจในการปฏิบัติงาน และปัญหาขาดกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ยังพบปัญหาอื่นๆ ไป เช่น จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับปริมาณ และลักษณะงาน ขาดอัตรากำลังนักวิชาการศึกษา และขาดเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยปฏิบัติงานธุรการ งานจัดทำเอกสารและงานพิมพ์ รวมถึงการขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์

ข้อสังเกตจากการวิจัย พบว่า ในบางจังหวัดนักวิชาการศึกษายังไม่ได้ปฏิบัติงานตาม

กษ
LB

ท ๒๐137

๗๖2

ค)

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 25

บทบาทหน้าที่ และขอบข่ายของงานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดอย่างครบถ้วน เพราะบางจังหวัดพิจารณาเห็นว่า มีบุคลากรอื่นเป็นเจ้าของเรื่องหรือเป็นเจ้าของหน้าที่ปฏิบัติเรื่องนั้นๆ โดยตรงอยู่ก่อนแล้ว

นิพนธ์ เกสัชชา (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด" พบว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติภารกิจตามบทบาทที่เป็นจริงในระดับปานกลางทุกงาน โดยได้ปฏิบัติงานกิจการพิเศษมากกว่างานอื่นเล็กน้อย รองลงมาเป็นงานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษา และงานข้อมูลแผนงาน และโครงการตามลำดับ

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการคาดหวังให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติภารกิจในบทบาทหน้าที่ระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะงานตรวจติดตามและประเมินผล เป็นงานที่ควรทำให้มากขึ้นเป็นลำดับแรก รองลงมา เป็นงานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานกิจการพิเศษ และงานกิจกรรมการศึกษาตามลำดับ

กิตติ บุญเชิด (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 11" พบว่า

1. นักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติงานในระดับ "มาก" ทั้งงานแผนงานและแผนงาน และงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยงานแผนงานและแผนงาน ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมงานขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมประจำปี ส่วนงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ จัดการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนประจำปีของอำเภอ และงานอุดหนุนบูรณะวัดในพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ในอำเภอ

2. ปัญหาในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ อยู่ในระดับ "น้อย" โดยด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และสภานแวดล้อม มีปัญหาเป็นอันดับแรก

3. ทั้งปัจจัยค่าจ้าง และปัจจัยกระตุ้น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในระดับ "มาก" ทั้งสองปัจจัย โดยปัจจัยค่าจ้าง ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบายที่จะต้องปฏิบัติในทุกระดับ และผู้บังคับบัญชาใช้กระบวนการบริหารที่ดี

ส่วนปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ ความภาคภูมิใจของนักวิชาการศึกษาในผลสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมาย และการได้รับพิจารณาความดีความชอบอย่างเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา

บวร จันทรวงศ์ (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาอำเภอ ตามทัศนะของผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12" พบว่า

1. ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นว่า การปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาอำเภอตามบทบาทที่เป็นจริง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 10 งาน แต่ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นว่า นักวิชาการศึกษาอำเภอปฏิบัติงานส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการ เป็นอันดับหนึ่ง อันดับรองลงไป ได้แก่ งานวางแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม งานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์ และงานพัฒนาชนบทตามลำดับ ซึ่งศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นว่า นักวิชาการศึกษาอำเภอปฏิบัติงานวางแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นอันดับหนึ่ง อันดับรองลงไป ได้แก่ งานลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ งานส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษาและนันทนาการ และงานพัฒนาชนบทตามลำดับ

2. ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นว่า การปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาอำเภอตามบทบาทที่คาดหวัง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 10 งาน ซึ่งทั้งผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอให้ความสำคัญกับงานข้อมูล สถิติและสารสนเทศ เป็นอันดับหนึ่ง งานวางแผนการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมอำเภอ เป็นอันดับสองและงานติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน เป็นอันดับสาม

3. ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาอำเภอ ทั้ง 10 งาน ไม่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอในภาพรวม

นุชรอด ไก่แก้ว (2529) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประเมินผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 11" พบว่า ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานได้ผลอยู่ในระดับสูง 3 ด้าน คือ การบริหารงานการเงินการบัญชี การบริหารงานธุรการ และการบริหารงานด้านอื่นๆ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานด้านวิชาการได้ผลอยู่ในระดับปานกลาง ศึกษาธิการอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทัศนะต่อผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการ

อำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 ด้าน และศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ แตกต่างกันมีผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สวัสดี แก้วสมบูรณ์ (2529) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการ ของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้" พบว่า

1. ปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ คือ บุคลากรมีน้อย ไม่ได้มีส่วนร่วมกับ งานวิชาการที่ได้รับผิดชอบ ศึกษาธิการอำเภอไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อทำความเข้าใจงานวิชาการของกรมต่างๆ ที่ได้รับผิดชอบอยู่ การจัดสรรงบประมาณทางวิชาการไม่ เพียงพอ ขาดการติดตามและประเมินผลโครงการทางวิชาการที่ปฏิบัติไปแล้ว ขาดแคลนอุปกรณ์ และหนังสือคู่มือในการปฏิบัติงาน และขาดกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน

2. จากการวิจัย พบว่า งานที่ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ "มาก" คือ การ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการที่วางไว้ การประชุมชี้แจงแนะนำคณะกรรมการ ให้ทราบแผนงาน/โครงการก่อนการปฏิบัติ และการวางแผนโครงการทางวิชาการให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น

3. งานที่อยู่ในเกณฑ์มากอีกประการหนึ่ง คือ บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม คือ การกระตุ้นให้หัวหน้าส่วนราชการในอำเภอช่วยเหลือร่วมมือในโครงการพระธรรมทูต และ เชิญมเหยียนให้คำปรึกษาแก่วัดในพุทธศาสนา

4. ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอไว้ว่า ศึกษาธิการอำเภอควรปฏิบัติ งานด้านข้อมูลสถิติ การค้นคว้าและการวิจัย มากเป็นอันดับที่ 1

สวัสดิ จันลา (2531) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาการบริหารงานของศึกษาธิการ อำเภอตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ" พบว่า การบริหารงานของศึกษา ธิการอำเภอ ด้านแผนงานวิชาการ และติดตามประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันการดำเนินการด้านการเรียนการสอน การนิเทศการเรียน การสอน การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การประเมินผลการเรียน และการพัฒนาบุคลากรด้าน วิชาการ สถานศึกษาดำเนินการเองเกือบทั้งหมด ตลอดทั้งยังได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่ม โรงเรียนซึ่งตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการอำเภอจึงไม่ได้เกี่ยวข้องใน ด้านวิชาการมากนัก จะเกี่ยวข้องก็เฉพาะการติดตามประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติ งานตามแผนงานและโครงการของสถานศึกษาเท่านั้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าศึกษาธิการอำเภอจะ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานวิชาการมากนัก แต่ก็ต้องไปดำเนินการเน้นหนักในเรื่องการเก็บรวบรวม

ข้อมูลทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม การวิเคราะห์การใช้และการชั่งนงบประมาณประจำปี และการติดตามประเมินผลและการรายงานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ กอปรกับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอยังขาดแคลนบุคลากร ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และการวางแผนด้วยสำหรับดำเนินงานกิจกรรมการศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานกิจกรรมการศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับงานส่งเสริมกิจกรรมการกีฬา งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา งานส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมนั้น ปัจจุบันได้ดำเนินการภายในสถานศึกษาเกือบทั้งหมด ศึกษาธิการอำเภอดำเนินการเพียงบางเรื่องเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าศึกษาธิการอำเภอจะไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเองโดยตรงทั้งหมด แต่ก็ยังต้องทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน ควบคุมดูแลและติดตามผลให้ดำเนินการในกิจกรรมเหล่านั้นสอดคล้อง เป็นไปตามนโยบายและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ซึ่งในการติดตามผลดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดปัญหาแก่ศึกษาธิการอำเภอบ้างพอสมควร ทั้งนี้เป็นเพราะว่าศึกษาธิการอำเภอไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาสถานศึกษา ดังนั้น การควบคุมดูแลและติดตามผลจึงจำเป็นต้องใช้ความสามารถ และความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นอย่างมาก

โดยสรุป ปัญหาสำคัญในการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอตามโครงสร้างใหม่ มีสาเหตุมาจากการขาดแคลนบุคลากร ความไม่เพียงพอของวัสดุครุภัณฑ์ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะบทบาทที่ไม่ชัดเจนและขาดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงควรที่จะดำเนินการ ดังนี้

1. เพิ่มอัตรากำลังบุคลากรให้เพียงพอ และดำเนินการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
2. จัดสรรงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้สัดส่วน และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
3. กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอให้เด่นชัด สอดคล้องกับบทบาทการบริหารงาน และมีระเบียบกฎหมายรองรับ

สวาท บุรีเพ็ญ (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" พบว่า ศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาการบริหารงานโดยส่วนรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ปัญหาแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ คือ งานติดตามและประเมินผล งานแผน

และวิชาการ และงานบริหารทั่วไป

ชาญณรงค์ ช่างษ์ (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาศูนย์กลางในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 11" พบว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับนักวิชาการศึกษา ต้องการให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเน้นการพัฒนาศูนย์กลางด้านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและเพิ่มการส่งเอกสารทางวิชาการให้มากขึ้น และกระทำอย่างต่อเนื่องพร้อมกับจัดสรรงบประมาณให้แผนงานโครงการพัฒนาศูนย์กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไปศึกษาดูงาน และสังเกตวิธีการทำงาน

เทอดไทย พันทวี (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท ในความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอเขตการศึกษา 10" พบว่า การเลือกโครงการพัฒนาชนบทประจำปีส่วนมากเลือกโดยคณะกรรมการ หลักการสำคัญในการเลือกโครงการ คือ ต้องเป็นโครงการที่สามารถแก้ปัญหาได้ มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ศึกษาธิการอำเภอส่วนมากประสานแผนกับสภาตำบล ด้วยวิธีแจ้งในที่ประชุมประจำเดือนของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน การควบคุมโครงการพัฒนาชนบทส่วนมากใช้วิธีการตรวจเยี่ยมดูการปฏิบัติงาน

ปัญหาในการดำเนินการของศึกษาธิการอำเภอ มีปัญหาในระดับ "มาก" ในด้านการบริหารโครงการพัฒนาชนบท และด้านงบประมาณ สาเหตุของปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดบุคลากรขาดผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริงในพื้นที่ ไม่มีงบประมาณ และขาดการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านการคัดเลือกโครงการพัฒนาชนบท และด้านการประสานแผนพัฒนาชนบทมีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย"

การดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบทประจำปีงบประมาณ 2532 ในแผนงานจัดบริการข่าวสารและข้อมูล แผนงานส่งเสริมศาสนา และศิลปวัฒนธรรม แผนงานส่งเสริมสุขภาพและพลานามัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และแผนงานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพในชนบทอยู่ในชั้น "ได้ผลดี" ส่วนโครงการพัฒนาชนบท ในแผนงานให้ความรู้พื้นฐานเพื่อการพัฒนาอยู่ในชั้น "ได้ผลปานกลาง"

ปัญหาของการดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบท ประจำปีงบประมาณ 2532 ใน 5 แผนงาน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" ยกเว้น โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท และโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก"

ธีระวัฒน์ เข็มมแสง (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "สภาพปัจจุบัน และปัญหาการปฏิบัติงานในลักษณะ ศูนย์ข้อมูล สถิติ และการวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" พบว่า

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติมีความเห็นว่า การปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีระดับการปฏิบัติงานมาก ส่วนกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีการปฏิบัติงานน้อยในศูนย์บริการและประสานงาน สำหรับการปฏิบัติงานในศูนย์ข้อมูลสถิติและการวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผล มีระดับการปฏิบัติงานมาก

2. กลุ่มผู้ปฏิบัติ และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ มีปัญหาในการดำเนินงานน้อย

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทของศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอที่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก" พบว่า

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอที่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีดังนี้

1.1 บทบาทในฐานะผู้บริหารศูนย์ข้อมูล สถิติและวางแผน ปฏิบัติได้มากที่สุดในด้าน การจัดสำนักงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การวางแผนและจัดการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น และกลุ่มสนใจให้แก่เยาวชนและประชาชน ปฏิบัติได้ในระดับรองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร สถิติ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน การวางแผนส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่ แก่ปัญหาคุณธรรมจริยธรรม การวางแผนและการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การวางแผนพัฒนาชนบท เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การบริหารสถิติข้อมูล สำหรับบทบาทที่ปฏิบัติยังอยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่ การจัดสำนักงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงาน ด้านความต้องการของสถานประกอบการ ด้านผู้สำเร็จการศึกษาทุกสาขาวิชา จำนวนผู้ว่างงาน สถานประกอบการ และการวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 บทบาทในฐานะผู้บริหารศูนย์บริการและประสานงาน ปฏิบัติได้มากที่สุดในด้าน การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำหมู่ประ โยชน์และลูกเสือชาวบ้าน การสนับสนุนแหล่งความรู้หมู่บ้านให้มีข่าวสารที่ทันสมัย การประสานงานการจัดสัปดาห์ศึกษาสู่ประชาชน เช่น หน่วยงานภาพยนตร์เคลื่อนที่เป็นหน่วยงานกลางประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การประสานกับสถาบันศาสนาในการพัฒนาจิตใจเยาวชนและประชาชน การสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนมีความเชื่อค่านิยมที่ดีงาม เป็นต้น

การเสริมสร้างความรู้ให้แก่เยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การฝึกอบรมครูและผู้นำชุมชนให้เป็นผู้นำในการพัฒนาจิตใจ การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานที่สำคัญ หรือสถานที่ที่น่าสนใจ การประสานงานและร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนให้ครอบคลุมพื้นที่ การรณรงค์ให้สถานศึกษาป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติด และปัญหาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา ปฏิบัติได้ในระดับรองลงมา ได้แก่ การจัดฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของเยาวชน และประชาชน การประสานงานกับสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้แก่นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกงานในสาขาวิชาที่เรียน การร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจัดตั้งพบแรงงาน การให้ความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรทางการศึกษา และประชาชนในเรื่องโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกและผลกระทบที่จะเกิด ปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด คือ การประสานงานและร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมการศึกษาระดับภาคบังคับ 9 ปี

1.3 บทบาทในฐานะผู้บริหารศูนย์ติดตามและประเมินผล ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด คือ การประสานการตรวจติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการด้านการศึกษา การติดตามและประเมินผลการพัฒนาชนบทร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานในระดับรองลงมา คือ การประสานงานการตรวจติดตามการปฏิบัติงานตามโครงการด้านศาสนาและวัฒนธรรม การควบคุมมาตรฐานการศึกษาในทุกกระดับ การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ เป็นศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น และการติดตามประเมินผลการใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งวิทยาการเป็นต้น

2. บทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ ที่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บทบาทในฐานะผู้บริหารศูนย์ข้อมูล สถิติและวางแผน ความมุ่งหวังของทุกกลุ่มสอดคล้องกันที่จะให้ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทและปฏิบัติงานโดยเร่งด่วนมากที่สุด คือ การวางแผนและพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การจัดสำนักงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงการให้บริการข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้สนใจ และหน่วยงานทั่วไป การวางแผนส่งเสริม

อนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น การวางแผนพัฒนาส่งเสริมสนับสนุน เผยแพร่และแก้ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม การประสานกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 บทบาทในฐานะผู้บริหารศูนย์บริการและประสานงาน ความมุ่งหวังของทุกกลุ่มสอดคล้องกันที่จะให้ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานโดยเร่งด่วนมากที่สุด คือ การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานที่สำคัญ หรือสถานที่ที่น่าสนใจ การจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา การประสานกับสถาบันศาสนาในการพัฒนาจิตใจเยาวชน และประชาชน การรณรงค์ให้สถานศึกษาป้องกันและแก้ปัญหาสิ่งเสียด

2.3 บทบาทในฐานะผู้บริหารศูนย์ติดตามและประเมินผล ความมุ่งหวังของทุกกลุ่มสอดคล้องกันที่จะให้ศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทในการปฏิบัติงานโดยเร่งด่วนที่สุด คือ การควบคุมมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ การเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา และวัฒนธรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การประสานการตรวจ และติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เช่นกัน

3. เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอที่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกตามความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า โดยส่วนใหญ่มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

อดิศร เจริญวิทยทรัพย์ (2534) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "สภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการด้านข้อมูล สถิติและการวางแผน ด้านการบริการและประสานงาน และด้านการติดตาม และประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 10" พบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอดำเนินงานด้านการบริการ และประสานงาน ด้านข้อมูล สถิติและการวางแผนในระดับมาก ด้านการติดตามและประเมินผลมีปัญหาระดับน้อย ด้านการบริการและประสานงานมีปัญหาระดับน้อย เป็นอันดับสุดท้าย ส่วนงานที่เป็นปัญหามาก คือ การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศในสำนักงาน การแปลผลดัชนีที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูล และการนิเทศการบริหารการศึกษา

ถวัลย์ บุรุมรา (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทของศึกษาธิการอำเภอ ตามความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอในเขตการศึกษา 9" ได้ผลดังนี้

1. บทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอในงานบริหารทั่วไป งานแผนงานและพัฒนา ชนบท และงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ในระดับ "มาก" ได้แก่ การจัดงาน พิธีในวันสำคัญ เช่น วันครู วันแม่แห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ ฯลฯ การจัดทำแผนปฏิบัติการและ ปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี การส่งเสริมและดำเนินการในงานหรือกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดให้เจริญก้าวหน้า

2. บทบาทที่พึงประสงค์ของศึกษาธิการอำเภอที่อยู่ในอันดับสูงด้านงานการบริหารทั่วไป ได้แก่ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านงานแผนและ พัฒนาชนบท ได้แก่ การสำรวจรวบรวม และจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษา การศาสนาและการ วัฒนธรรม ด้านงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ การรณรงค์เพื่อการศึกษา ต่อในระดับมัธยมศึกษาและระดับที่สูงขึ้น

3. ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทของศึกษาธิการอำเภอ อยู่ในระดับ "น้อย"

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่นำมาเสนอไว้ข้างต้น จะพบตรงกันว่า การปฏิบัติงาน ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่ผ่านมาประสบปัญหา มาก หรือน้อยตามสภาพการเปลี่ยนแปลง ของโครงสร้างการบริหารงาน และการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพยายามทุกวิถีทาง ที่จะทำให้บทบาทของสำนักงานศึกษา ธิการอำเภอเด่นชัด เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย การกำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สังกัดสำนัก งานศึกษาธิการอำเภอเป็นวิธีการหนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สัมฤทธิ์ผล นักวิชาการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน เพื่อให้เกิดการยอมรับ เชื่อถือ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุน และความร่วมมือมากยิ่งขึ้น